

GRADUAAT IN DE ORTHOPEDAGOGISCHE BEGELEIDING

ARTEVELDEHOGESCHOOL GENT

TOETS NIEUWE OPLEIDING OP MAAT VAN DE EIGEN REGIE •
BEOORDELINGSRAPPORT

10 DECEMBER 2021

Inhoud

1	Abstract	5
2	Rapportage van het onderzoek van de commissie	6
3	Oordeel	13
	Bijlage 1: Administratieve gegevens van de instelling en de opleiding.....	15
	Bijlage 2: Opleidings specifieke leerresultaten	16
	Bijlage 3: Samenstelling van de commissie	17
	Bijlage 4: Programma voor de dialoog met de opleiding.....	18
	Bijlage 5: Verantwoording.....	19
	Bijlage 6: Overzicht van het bestudeerde materiaal	20

1 Abstract

De commissie heeft de opleiding Graduaat in de Orthopedagogische begeleiding van de Arteveldehogeschool Gent een positieve evaluatie toegekend.

De commissie heeft haar onderzoek gevoerd op basis van het grondig uitgewerkte aanvraagdossier van de opleiding en de dialoog die doorging op 20 oktober 2021.

Een van de belangrijkste thema's gedurende de dialoog was de niveaubepaling van de opleiding, die georganiseerd wordt op niveau 5 van de Vlaamse kwalificatiestructuur. Deze niveaubepaling moet steeds in het achterhoofd gehouden worden, zowel bij de uitwerking van de opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR) in de opleidingsonderdelen (OPO), bij de evaluatie van de OLR's als in de praktijk op de werkplaatsen en de uiteindelijke uitstroombmogelijkheden. Het is van belang duidelijk vast te leggen welke kennis, vaardigheden en ervaring een student moet hebben bij afstuderen en deze richtlijnen goed af te stemmen met de praktijk. De commissie meent dat de opleiding deze niveaubepaling goed doordacht en opgebouwd heeft.

Verder valt ook het gebruik van leermethodieken zoals het werkplekleren en het samenwerkend leren op bij deze opleiding. Omdat beide leervormen een groot deel van het curriculum uitmaken, is het belangrijk ze goed uit te werken en een goed kader voor zowel studenten als de werkplekken waar ze gedurende de opleiding terechtkomen te voorzien. Volgens de commissie slaagt de opleiding hier goed in. Qua methodieken ligt er nog wel een uitdaging in de verdere uitwerking van blended learning.

De opleiding krijgt het advies om werk te maken van datamanagement en benchmarking van de opleiding. Het zal voor de organisatie zelf interessant zijn om meer data te verzamelen over de (in- en uitstroom van) studenten en om te vergelijken met andere instellingen en opleidingen in binnen- en buitenland.

2 Rapportage van het onderzoek van de commissie

De commissie die instaat voor de beoordeling van de Toets Nieuwe Opleiding Graduaat in de Orthopedagogische begeleiding van de Arteveldehogeschool Gent, heeft ter voorbereiding op de dialoog met de instelling het informatiedossier van de opleiding grondig doorgenomen.

2.1 Eerste indrukken commissie

Tijdens een vooroverleg werden de eerste indrukken van de commissie besproken. Daaruit kwamen een aantal onderwerpen naar voren die de commissieleden tijdens de dialoog met de opleiding op woensdag 20 oktober 2021 verder wilden bespreken.

Als sterk punt zag de commissie dat de opleiding een grondige oefening heeft gemaakt om het niveau van de opleiding vast te leggen op VKS-niveau 5, in vergelijking met niveau 4 en 6. Daarbij is een aangepast leerresultatenkader uitgewerkt. Dit niveau handhaven en doortrekken in alle onderdelen van de opleiding is, volgens de commissie, een grote uitdaging. Daarover wil de commissie graag meer weten, net als over de uitstroommogelijkheden voor studenten op dit niveau.

De commissie vindt het sterk dat er in de opleiding met verschillende leervormen gewerkt zal worden, zoals het samenwerkend leren en de grote nadruk op het werkplekleren. Een grote rol is daarbij weggelegd voor de werkplekken, de studenten zelf en de praktijkdocenten. De commissie is dan ook benieuwd naar de betrokkenheid van en de samenwerking met de stakeholders in deze opleiding. Ook wil ze meer te weten komen over de praktische uitwerking van beide leervormen.

De ETCS-fiches vindt de commissie zeer goed uitgewerkt. Ook is het een meerwaarde dat er verschillende evaluatievormen zijn, naargelang het onderwerp, en juist waar mogelijk ontleend aan voorbeelden uit de beroepspraktijk, al stelt de commissie zich de vraag of er niet te vaak getoetst wordt. Verder wil de commissie ook weten of er getoetst wordt op het juiste niveau (5) en op wat er op de werkvloer nodig is.

2.2 Dialoog met het team

Op woensdag 20 oktober 2021 bracht de commissie een locatiebezoek aan de Arteveldehogeschool in Gent. Daar ging de commissie in dialoog met een afvaardiging van de opleiding, verder 'het team' genoemd. Deze afvaardiging bestond uit:

- Lies De Lameillieure, teamleider Graduaat Orthopedagogie
- Jan Malfliet, docent en praktijkbegeleider
- Anja Luyten, docent, praktijkbegeleider en opdrachthouder werkveldcoördinatie
- Els Persijn, coördinator Onderwijsontwikkeling en Digitaal Leren (in afwezigheid van de teamleider Onderwijs)
- Dieter Probst, coördinator Integrale Kwaliteitszorg
- Kobe Debeuckelaere, student Graduaat Orthopedagogie
- Kris Verrelst, algemeen directeur vzw De Maanwandelaars, vertegenwoordiger werkveld

2.2.1 Studentenpopulatie

Uit het dossier blijkt dat de opleiding een zeer brede waaier aan studenten wil aantrekken. Dat lijkt de commissie een goede zaak, maar de commissieleden wilden tijdens het locatiebezoek een beter beeld krijgen van de verwachte instroom. Uit de dialoog met het team blijkt dat het profiel van de student aan het veranderen is. Waar in het verleden voornamelijk zij-instromers deelnamen, gaat de opleiding naar een eerder 50-50-verhouding met generatiestudenten. Voor de nieuwe opleiding verwacht men een grotere instroom vanuit het secundair onderwijs, omdat studenten op twee jaar tijd hun hoger onderwijsdiploma kunnen behalen.

Het team ziet deze parallelle instroom als een grote meerwaarde, omdat de heterogene groep van elkaar kan leren en complementair kan werken. Omdat de leernoden in deze heterogene groep verschillen, zal de opleiding ook trajecten op maat aanbieden. Op die manier wil men op individuele basis studenten een aangepast traject aanbieden op basis van hun voorkennis.

2.2.2 Opleidingsniveau

In het aanvraagdossier wordt aangegeven dat de opleiding de domeinspecifieke leerresultaten (DLR) gebaseerd op de beroepskwalificatie voor orthopedagogische begeleider, vertaalt naar dertien opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR). Vijf Arteveldebrede leerresultaten worden daarbij geïntegreerd in deze OLR's. Ook wordt er in het dossier aangegeven dat de opleiding zich richt op niveau 5 van de Vlaamse kwalificatiestructuur, waarbij ook een vergelijking wordt gemaakt met de domeinspecifieke leerresultaten van niveau 4 enerzijds en niveau 6 anderzijds. De commissie gaf als eerste indruk aan dat het een uitdaging wordt om dit niveau in alle onderdelen van de opleiding te bewaken. Daarom wilden de commissieleden hier graag verder op ingaan tijdens de dialoog.

Het team geeft aan dat momenteel verschillende werkgroepen elk een gedeelte van de opleiding uitwerken, waarbinnen ook de niveaubepaling steeds een aandachtspunt is. Er zal bovendien een constante alertheid moeten zijn om het niveau te bewaken.

De commissie heeft een praktijkgids ontvangen. Hoewel die praktijkgids een voorbeeld van de huidige opleiding is, zal de nieuwe praktijkgids op een gelijkaardige manier samengesteld worden. De commissie vindt het goed dat hier aandacht aan besteed is en vindt dit een goed uitgewerkt document.

De commissie wil graag verduidelijking van het team over hoe het eindniveau getoetst wordt in de afsluitende evaluatie. Het team vertelt dat dit in het opleidingsonderdeel 'Praktijk' gebeurt, in de vorm van een rondetafelgesprek met een commissie waarin onder meer een externe juryvoorzitter, praktijkdocenten en een vertegenwoordiging uit het werkveld zetelen. Het gesprek bootst een teamvergadering op de werkplek na, waarbij de student zijn project voorstelt en daarover kritische vragen krijgt. Deze evaluatiecommissie beoordeelt de student op de OLR's. Zo moet de student onder andere aantonen dat hij met alle actoren uit het werkveld (zoals cliënten, familie en het team) heeft samengewerkt, dat hij initiatief kan nemen, dat hij alle leerdoelstellingen heeft bereikt en dat het project voldoende onderbouwd is met een degelijk bronnengebruik. Ook moet de student zijn eigen progressie inschatten en aangeven welke evolutie er nog mogelijk is in de toekomst.

De commissie vindt dat de opleiding naar behoren heeft aangetoond dat de afsluitende evaluatie met respect voor het verwachte eindniveau gebeurt. De commissie vindt het bovendien een pluspunt dat de OLR's doorgetrokken worden naar de praktijk en dat de student een actieve rol krijgt in zijn leerproces.

2.2.3 Uitstroom van studenten

In het aanvraagdossier staat dat het voor een gegradueerde in de Orthopedagogische begeleiding momenteel niet mogelijk is om als onderwijsondersteuner aan het werk te gaan omdat het regelgevend karakter hiervoor ontbreekt. Binnen de geestelijke gezondheidszorg zorgt het functieclassificatiesysteem ervoor dat gegradueerden niet langer in aanmerking komen voor bepaalde functies. Daarom wil de commissie tijdens de dialoog meer weten over de precieze uitstroom van deze studenten op VKS-niveau 5.

Het team ziet in de praktijk geen problemen voor afgestudeerden op VKS-niveau 5. De afgestudeerden raken allen gemakkelijk aan werk en velen hebben al een contract op zak nog voor ze afstuderen. De schaarste op de arbeidsmarkt helpt misschien een handje, maar in het werkveld is er een duidelijke nood aan heterogene teams waarin de praktische en de theoretische kennis van gegradueerden en bachelors gecombineerd worden. Bijvoorbeeld:

wat betreft de theoretische kennis waardeert het werkveld de brede kijk van de afgestudeerde bachelor, terwijl de afgestudeerde gegradueerden erkenning krijgen voor hun specifieke praktijkvaardigheden.

Het team geeft aan dat de bestaande beperkingen qua uitstroom en statuut in het werkveld desalniettemin eerlijk en op voorhand aan de studenten worden meegegeven, al van bij de infodagen. Zo is de tewerkstelling in de psychiatrie niet gegarandeerd en is tewerkstelling in het onderwijs niet evident.

De commissie is van mening dat er inderdaad voldoende mogelijkheden zijn voor afgestudeerde gegradueerden in de Orthopedagogische begeleiding om in het werkveld op een passend niveau aan de slag te gaan en waardeert de wijze waarop de oriënterende studenten van de juiste informatie worden voorzien.

2.2.4 Werkveld / werkplek

Centraal in het didactisch concept van de opleiding staat het werkplekleren. De keuze voor een werkplek is dan ook zeer belangrijk. De commissie vindt de keuze voor werkplekleren in deze opleiding zeer waardevol en wil tijdens het locatiebezoek dan ook graag meer uitleg over de mogelijke werkplekken waar studenten terecht kunnen komen en hoe het werkplekleren georganiseerd en begeleid wordt.

Het team geeft aan dat geen sectoren uitgesloten worden. Alle praktijkplaatsen komen in aanmerking op voorwaarde dat de leerdoelen er behaald kunnen worden alsook dat de studenten de nodige leeransen en begeleiding krijgen. De keuze van de werkplek ligt in eerste instantie bij de student. Sommigen zullen daarbij voor veiligheid en het bekende kiezen, anderen net voor het onbekende en de uitdaging. Zelf een werkplek kiezen zorgt voor een bijkomende motivatie, volgens het team. In de loop van de opleiding zal de student op minstens twee verschillende werkplekken leren.

In de dialoog met de opleiding wordt duidelijk gemaakt dat een belangrijke rol is weggelegd voor de praktijkdocent vanuit de opleiding die optreedt als trajectbegeleider van de student. De trajectbegeleider blijft tijdens de volledige opleiding dezelfde, waardoor hij goed kan opvolgen wat de evolutie en ontwikkelkansen van de student zijn. Dreigt een student in zijn leerproces te stagneren, dan zal de praktijkdocent aangeven dat de student uit zijn comfortzone moet treden. Dat eenzelfde praktijkdocent een student opvolgt doorheen de opleiding, vindt de commissie een positieve zaak.

De opleiding voorziet tijdens het semester tussentijdse evaluaties en individuele gesprekken tussen de studenten, de praktijkmentor en de praktijkdocent, waarin de evolutie van de student besproken wordt. Ook vraagt de opleiding om elke maand een formeel leergesprek te houden tussen de student en de praktijkmentor, zodat de student weet waar hij eventueel nog moet bijsturen. Zo wil de opleiding vermijden dat eventuele tekorten op het einde van een semester als een verrassing komen.

Per semester zijn er een aantal leerdoelen waarvoor studenten moeten slagen om verder te kunnen in hun leerweg. Lukt dat niet, dan moet het semester hernomen worden. Er zit immers een opbouw in de leerdoelen, waardoor de semesters in de juiste volgorde afgewerkt moeten worden. Elk semester wordt daarom tweemaal ingericht, waardoor een student die niet slaagt op de praktijkonderdelen die meteen kan hernemen.

De commissie vindt de methodiek van werkplekleren een zeer goede keuze voor deze opleiding. Ook worden de organisatie en begeleiding die vanuit de opleiding voorzien wordt, als afdoende beoordeeld. Dat studenten soms worstelen met de keuze van de werkplek is logisch, aangezien ze daar redelijk vrij in gelaten worden. De commissie geeft wel aan dat de opleiding zeker voldoende tijd en begeleiding moet voorzien zodat studenten een gedegen keuze kunnen maken. Het team geeft daarbij nog aan dat er een vak werkveldverkenning

voorzien is, waarbij studenten een goed zicht krijgen op mogelijke sectoren en passende stageplaatsen.

2.2.5 Samenwerkend leren

De opleiding legt in het dossier, naast het werkplekleren, ook de nadruk op het concept samenwerkend leren, waarin studenten van elkaar leren door casussen uit de praktijk te bespreken. Zo delen en verdiepen studenten hun kennis over doelgroepen. De commissie is zeer benieuwd om tijdens het locatiebezoek meer over dit concept te weten, maar vraagt zich ook af hoe de opleiding de verwachte verdieping en kennisoverdracht zal bewerkstelligen.

Het team verduidelijkt tijdens de dialoog dat de studenten eerst een afzonderlijk opleidingsonderdeel over doelgroepen krijgen, waarover ze ook een examen afleggen. Dit vak is gepland in de beginperiode van de opleiding, waardoor de studenten al snel de basiskennis vergaren en daarna deze verder kunnen verdiepen. Nadien start het samenwerkend leren, waarin studenten eigen casussen bespreken aan de hand van presentaties. De transfer vindt plaats door nadien deze opgedane kennis toe te passen op de eigen werkplaats.

Het team licht toe dat men voor deze opleiding bewust gekozen heeft voor deze nieuwe leervorm omdat dit actieve leren, waarbij studenten samen aan de slag gaan en samen leren, het leereffect vergroot. De opleiding geeft de nodige theoretische kennis waarmee de studenten in de praktijk aan de slag kunnen. De docenten treden in dit samenwerkend leren op als coaches; zij begeleiden de studenten bij het vergaren en het verdiepen van de kennis. Zij moeten er ook op toezien dat studenten voldoende basis krijgen, zodat ze handvaten hebben die ze in de praktijk kunnen toepassen. Het team geeft nog aan dat het belangrijk wordt om een evenwicht te vinden tussen de methodiek van het samenwerkend leren en voldoende aansturing. Dit wordt verder verfijnd in één van de werkgroepen, die opgericht zijn om de opleiding concreet uit te werken.

Het team beseft dat de leervorm van het samenwerken leren meer middelen vraagt. Daarom wil het, onder meer via werkgroepen, vooraf goed nadenken over de uitvoering, de organisatie, de werkdruk voor de studenten e.d.

De commissie is aangenaam verrast over de keuze voor het samenwerkend leren en ondersteunt deze keuze, omdat studenten via deze leervorm meer eigenaar worden van hun eigen leerproces. Wel geeft de commissie aan de opleiding mee om de supervisie en een goede begeleiding door de docenten goed in de gaten te houden.

2.2.6 Overleg met en input vanuit de stakeholders

Uit het dossier blijkt dat de opleiding zeer praktijkgericht is, bijvoorbeeld door de expliciete keuze voor het werkplekleren. De commissie is van mening dat het dan van groot belang is dat er een goed overleg is met de stakeholders en dat de opleiding afgestemd is op wat de werkvloer nodig heeft. Daarom wil de commissie tijdens de dialoog graag vernemen van de opleiding hoe de samenwerking met de stakeholders verloopt.

Het team verduidelijkt dat er voorafgaand aan de uitwerking van de opleiding overleg geweest is met de stakeholders. Ook tijdens het academiejaar krijgt de opleiding input en feedback. Zo gaan de praktijkdocenten op bezoek bij de werkplaatsen en organiseert de opleiding klankbordgroepen, die een permanent karakter hebben en waarin de stakeholders vertegenwoordigd zijn. Als bepaalde feedback steeds terugkomt, dan wordt dit door de opleiding meegenomen in de prioriteiten om aan te pakken, uiteraard steeds binnen het leerresultatenkader.

Het team geeft een voorbeeld. Een van de vragen vanuit het werkveld was bijvoorbeeld om voldoende praktijkmomenten te voorzien en dat liefst in een lintstage, gedurende het volledige academiejaar. Het werkveld is daar voorstander voor omdat een lintstage, in vergelijking met

blokstages, voor een continue band zorgt met de werkplaats en de cliënten, wat de werkervaring ten goede komt. Deze vraag werd in de opleiding opgenomen.

De opleiding heeft ook de studenten gehoord bij de uitwerking van de opleiding. Een groep van 10 studenten (Stuver) kanaliseert vragen en aandachtspunten vanuit de medestudenten richting opleiding. Het team ervaart dat studenten gemakkelijker naar medestudenten stappen dan naar docenten. Het team geeft aan dat de vragen die vanuit de studenten naar boven komen vaak heel praktisch van aard zijn, zoals aanpassingen aan het examenrooster, een centrale leslocatie in plaats van verspreid over meerdere campussen of de kwaliteit van de koffie. Verder zijn de studenten ook vragende partij voor een database met werkplaatsen, waarbij het snel duidelijk wordt welke werkplek nog beschikbare plaatsen heeft.

Het team geeft tijdens de dialoog aan dat het de bedoeling is om de jaarlijkse opleidingsenquête, die nu reeds plaatsvindt maar eigenlijk weinig respons krijgt, verder te ontwikkelen naar een systematische evaluatie van de onderwijsaanpak in de opleidingsonderdelen en van de opleiding als geheel.

In het aanvraagdossier staat dat de studenten in een voorafgaande bevraging hadden aangegeven dat ze voorrang willen geven aan de inhoud in plaats van de werkvorm. De commissie wil graag weten hoe de opleiding met deze input omgegaan is. Het team verduidelijkt dat bij de voorstelling van het samenwerkend leren de studenten de vrees hadden dat de opleidingsonderdelen en kennis over de doelgroepen zouden sneuvelen. De opleiding heeft daarop aan de studenten duidelijk gemaakt dat de kennis wel degelijk aan bod zal komen, maar dat die ingebed zit in het samenwerkend leren. Toch heeft de opleiding deze vrees aangegrepen om het concept van het samenwerkend leren aan te passen en een opleidingsonderdeel over doelgroepen toe te voegen in het begin van de opleiding.

De commissie is van oordeel dat de stakeholders goed bevestigd werden bij de uitwerking van de opleiding. Ook vindt de commissie het positief dat de opleiding tal van overlegorganen, zowel met het werkveld als met studenten, voorziet om de opleiding te evalueren, bij te schaven en verder te ontwikkelen. Wel raadt de commissie aan om de regie hiervan goed in handen te houden, en dus naar de toekomst toe te blijven volgen of de kennis over de opleidingsonderdelen en de doelgroepen inderdaad voldoende geborgd blijft.

2.2.7 Professionalisering

De commissie vindt het belangrijk dat in deze opleiding, waarbij een grote nadruk gelegd wordt op het in de praktijk brengen van kennis door onder meer het werkplekleren, de docenten voldoende voeling behouden met de werkvloer. Daarom wil de commissie tijdens de dialoog graag vernemen hoe de opleiding de professionalisering van het docententeam bewaakt.

Tijdens de dialoog geeft het team als voorbeeld het samenwerkend leren, wat nieuw is voor alle medewerkers van de opleiding. Niet alleen de docenten worden ondergedompeld in de nieuwe leermethodiek, maar ook de teamleden die hier niet zelf mee zullen werken.

Het team geeft aan dat van elke docent verwacht wordt om voorstellen voor bijscholing te doen aan de teamleider, waarna een bijscholingsprogramma wordt samengesteld. De docenten komen uit het werkveld, sommigen zijn nog actief op de werkvloer. De opleiding verwacht dat nieuwe teamleden de nodige ervaring hebben. Om het inwerken te faciliteren, wordt er ook een meter- en peterschap voorzien om nieuwe collega's te begeleiden.

De praktijkmentoren, de begeleiders van de studenten vanuit de werkplaats, worden door de opleiding op structurele basis uitgenodigd op mentorenbijeenkomsten, zodat ze informatie en ervaringen kunnen uitwisselen. De opleiding bevestigt mentoren ook actief bij elke bezoek dat de praktijkdocent brengt aan de werkplek.

De commissie oordeelt dat er voldoende aandacht geschonken wordt aan de professionalisering van de lesgevers.

2.2.8 Leerresultaten

In het dossier staat dat wereldburgerschap één van de instellingsbrede leerresultaten van de Arteveldehogeschool is die geïntegreerd werd in de opleidings specifieke leerresultaten. De commissie wil tijdens het locatiebezoek vernemen hoe dit aanleunt bij het aspect diversiteit, hoe de opleiding dat inpast in het programma, en op welke wijze en waar dit getoetst wordt.

Het team geeft aan dat wereldburgerschap specifiek gekoppeld wordt aan bepaalde vakken binnen de opleiding, zoals het vak 'Omgaan met diversiteit', maar dat het leerresultaat eigenlijk verweven zit in alle vakken van de opleiding. Het team is ervan overtuigd dat de heterogene studentengroep voor de nodige diversiteit zorgt. Het thema diversiteit wordt niet alleen in de theorievakken getoetst, maar ook in de eindtoetsing rond ethisch handelen.

De commissie oordeelt dat het leerresultaat wereldburgerschap nog breder en concreter uitgewerkt zou moeten worden. Ook verdient de toetsing ervan nog verdere verfijning.

In het aanvraagdossier staat dat de onderwijsvormen ondersteund worden door (digitale) leermiddelen en via blended learning. De commissie vraagt tijdens de dialoog hoe de opleiding omgaat met deze mix van online leeromgevingen en lessen ter plaatse.

Het team verklaart dat er sinds 1 à 2 jaar een online leeromgeving bestaat in de Arteveldehogeschool. Dat heeft nog geen grote problemen gegeven voor de studenten.

Voor de commissie volstaat dit beknopte antwoord, maar ze beveelt de opleiding wel aan om deze piste van blended learning verder uit te werken.

In het dossier staat dat de opleiding 'speels en creatief handelen' heeft toegevoegd als opleidings specifiek leerresultaat. De commissie wil graag weten hoe de opleiding dit concreet ziet.

Het team verduidelijkt tijdens de dialoog dat speels en creatief handelen een van de vele manieren op de werkvloer is om met moeilijke situaties om te gaan en dat het bijgevolg een meerwaarde in de praktijk betekent. Als voorbeelden geeft het team out of the box denken, het inzetten van humor en andere muzisch-agogische methodes die men zich eigen maakt en op het gepaste ogenblik kan inzetten. Dit leerdoel wordt getoetst met een praktijkopdracht, alsook tijdens het project op het einde. De student moet dan aantonen dat hij zich flexibel kan opstellen en innovatief kan zijn.

De commissie waardeert de keuze voor speels en creatief handelen, maar vraagt zich wel af in hoeverre je iemand deze vaardigheid kunt aanleren en hoe deze concreet getoetst kan worden.

2.2.9 Evaluatie

In het dossier worden veel vormen van evaluatie aangehaald. De commissie wil tijdens het locatiebezoek een toelichting krijgen over hoe de deelname aan 'supervisie' begeleid en beoordeeld wordt.

Het team verduidelijkt dat supervisie onder de leerdoelen van praktijk valt, waarvoor ook uren voorzien zijn, en dus geen aparte puntenbeoordeling krijgt. De verschillende onderdelen binnen praktijk gebruikt de student als materiaal om aan te tonen dat hij de leerdoelen heeft bereikt. Concreet voor supervisie getuigt de student over wat hij heeft ervaren en geleerd en hoe hij zichzelf evalueert in een rondetafelgesprek met de mentor en de praktijkdocent. Allen geven hun beoordeling waarna bekeken wordt op welke punten de meningen gelijklopen of

verschillen. Na een tussentijdse feedback kan de student nog bijsturen, op het einde van de hele periode volgt een algemene beoordeling met een algemene eindscore.

De commissie heeft het gevoel dat de specifieke vragen rond evaluatie niet altijd even concreet beantwoord werden tijdens de dialoog met het team, maar ze vindt het wel een pluspunt dat de opleiding open staat om die verder uit te werken.

Op het vlak van benchmarking met andere opleidingen in binnen- en buitenland schrijft de opleiding in het aanvraagdossier dat andere instellingen geconsulteerd werden in aanloop van de uitwerking van de opleiding, voornamelijk om bepaalde keuzes voor deze opleiding te kunnen maken. De commissie wil hierover tijdens het locatiebezoek graag weten wat de plannen op het vlak van benchmarking zijn.

Het team verduidelijkt dat de benchmarking bij de uitwerking van de opleiding voornamelijk om een kwalitatieve vergelijking ging. Zo gauw de opleiding gestart is, is het de bedoeling om ook een meer kwantitatieve vergelijking te maken, waarbij dat soms op thematisch vlak, zoals voor blended learning, en soms per opleiding zal gebeuren.

De commissie vindt dat de huidige benchmarking uitgebreider kan en geeft de opleiding het advies om hier werk van te maken; niet alleen voor de volledige opleiding, maar ook voor deelaspecten. Zo kan de opleiding de kwaliteit van de opleiding toetsen met andere opleidingen en instellingen. In het algemeen beveelt de commissie de opleiding aan om meer data te verzamelen, zoals over de in- en de uitstroom van studenten.

2.2.10 Varia

Het team geeft op het einde van de dialoog nog mee dat de eerste prioriteit is om deze nieuwe opleiding in haar huidige vorm helemaal op punt te stellen. Toch kijkt het team ook al naar mogelijke ontwikkelingen, waaronder een digitaal portfolio voor de praktijkonderdelen van de opleiding. Nu bestaat het portfolio vooral uit tekstuele materialen, maar de opleiding wil dit opentrekken naar beeldmateriaal omdat dat meer aansluit bij de leefwereld van de huidige studentenpopulatie.

Voor de commissie is het duidelijk dat er een hecht team gevormd is dat betrokken is bij elkaar en bij het programma. De opleiding wil duidelijk opvoeders en begeleiders vormen met een brede basis, die goed in team kunnen werken en zo zorgen voor een betere levenskwaliteit van hun cliënten.

3 Oordeel

De commissie die de kwaliteit van het Graduaat in de Orthopedagogische begeleiding van de Arteveldehogeschool heeft beoordeeld, brengt een positief advies uit aan de NVAO. Het oordeel “voldoende” wordt onderbouwd via de positieve en kritische elementen uit het door de commissie gevoerde onderzoek naar de kwaliteit van de nieuwe opleiding. Hiervoor nam de commissie de beoordelingsgrond uit de procedure in acht.

De commissie is van oordeel dat de opleiding over heel wat sterke punten beschikt.

Ten eerste is het de commissie niet ontgaan dat er tijdens de dialoog een hecht team zat. Het team is goed op elkaar ingespeeld en toont een grote betrokkenheid om de opleiding verder uit te werken en er een succesverhaal van te maken.

Ten tweede vindt de commissie het positief dat het team met een kritische blik naar zichzelf en de opleiding blijft kijken. Het team beseft dat er nog werkpunten zijn, maar wil die steeds met de nodige terugkoppeling vanuit de werkgroepen en met kritische reflectie wegwerken.

Ten derde ziet de commissie het invoeren van het werkplekleren en het samenwerkend leren als een meerwaarde voor de opleiding. Het is vernieuwend en verfrissend om een nieuwe leermethodiek als samenwerkend leren in te voeren, niet alleen voor studenten, maar ook voor de docenten.

Ten vierde ziet de commissie het als een pluspunt dat studenten voor praktijk en werkplekleren al in het volgende semester een herkansing kunnen krijgen, aangezien er zoveel nadruk op deze onderdelen ligt.

Ten vijfde vindt de commissie de ECTS-fiches zeer goed uitgewerkt. Er is duidelijk al veel tijd en werk in gestoken.

Ten zesde is de commissie verheugd te vernemen dat de opleiding al vooruit kijkt naar mogelijke ontwikkelingen, zoals voor multimedia-rapportage in een digitaal portfolio, wat door studenten zeker als positief ervaren zal worden.

Naast deze sterke punten, concludeerde de commissie haar onderzoek ook nog met enkele actiepunten, waar de opleiding aandacht aan moet besteden:

Ten eerste heeft de commissie tijdens de dialoog vernomen dat verschillende aspecten van de nieuwe opleiding nog verder uitgewerkt moeten worden. Hiervoor doet de opleiding een beroep op haar werkgroepen. De commissie vindt dit een goede werkwijze, maar geeft als raad wel mee dat de hoofdlijnen over de visie op de opleiding bewaakt moet worden. De opleidingsverantwoordelijken moeten de regie goed in handen houden, in co-creatie met de stakeholders. Bij de verdere uitwerking legt de opleiding de focus best op de zaken waaraan een student in de praktijk moet voldoen met het oog op de beheersing van de noodzakelijke leerresultaten in geval van uitstroom op de arbeidsmarkt.

Ten tweede vindt, de commissie de praktijkgids van de huidige, geactualiseerde opleiding, die als voorbeeld ter beschikking gesteld werd, zeker een meerwaarde voor zowel studenten als praktijkbegeleiders. Ze vraagt dan ook dat de praktijkgids voor de omgevormde opleiding van dezelfde kwaliteit zal zijn. Bij de uitwerking raadt de commissie aan om aandacht te besteden aan het thema diversiteit in de opleiding, dat in lijn ligt met het leerresultaat rond wereldburgerschap. Diversiteit die uit heterogene studentengroepen voortvloeit is maar één manier om dit leerresultaat te realiseren in de opleiding. De toetsing ervan in het OPO ‘Ethisch handelen’ lijkt de commissie bovendien wat te beperkt.

Ten derde geeft de commissie als advies de nodige aandacht te besteden aan de verdere uitwerking van de toetsing van de leerresultaten. Het is belangrijk dat de essentie getoetst wordt en dat deze toetsing ook afgestemd is met het werkveld, zodat de relevante zaken afgedekt worden. Daarbij moet de opleiding ook steeds voor ogen houden dat het om een opleiding op VKS-niveau 5 gaat.

Volgende drie actiepunten vormen daarbij concrete aanbevelingen:

Ten vierde vindt de commissie de organisatie van het onderwijs eerder 'klassiek', hoewel de opleiding vernieuwend is qua leervormen. Het is aan te bevelen om de integratie met online toepassingen verder te bekijken en na te gaan welke (delen van) opleidingsonderdelen on campus gegeven worden en welke in aanmerking komen voor afstandsonderwijs. De commissie is van mening dat het mogelijk ook voor de docenten een uitdaging zal zijn om via blended learning uit de eigen comfortzone te komen.

Ten vijfde geeft de commissie de aanbeveling mee om meer data te verzamelen, zoals over de instroom. Wie zijn de studenten die zich inschrijven voor de opleiding? Qua leeftijd, opleidingsgeschiedenis, achtergrond, e.d. Ook in deze data heeft diversiteit een aandeel.

Verder geeft de commissie de aanbeveling aan de opleiding om werk te maken van verdere benchmarking, niet alleen van de opleiding in zijn geheel, maar ook van onderdelen uit de opleiding, zoals het werkplekleren.

Bijlage 1: Administratieve gegevens van de instelling en de opleiding

Instelling	Artevelde Hogeschool Gent
Naam opleiding	Graduaat in de orthopedagogische begeleiding
Niveau en oriëntatie	Graduaat – niveau 5
(Bijkomende) titel	-
(Delen van) studiegebied(en)	Sociaal-agogisch werk
Afstudeerrichtingen	
opleidingstrajecten voor werkstudenten, voltijds/deeltijds trajecten, dag-/avondonderwijs, onderscheiden vormen van diplomering	<ul style="list-style-type: none"> • Voltijds en deeltijds dagonderwijs • Traject voor werkstudenten
De vestiging(en) waar de opleiding wordt aangeboden	Gent (Campus Tinelstraat)
Onderwijstaal	Nederlands
Studieomvang (in studiepunten)	120
Erkende HBO5-opleiding(en) van waaruit wordt omgevormd tot de nieuwe opleiding en naam CVO waartoe deze opleiding behoort	HBO5-opleiding Orthopedagogie
Aansluitingsmogelijkheden en vervolgopleidingen	<ul style="list-style-type: none"> • Bachelor orthopedagogie • Bachelor pedagogie van het jonge kind

Bijlage 2: Opleidings specifieke leerresultaten

Basiscompetenties

1. Verantwoordelijkheid nemen: de gegradueerde neemt initiatief, is loyaal en werkt kritisch en constructief mee aan de doelstellingen van de organisatie.
2. Communiceren: de gegradueerde communiceert respectvol, empathisch en doelgericht met cliënt en cliëntensysteem en andere betrokkenen.
3. Reflecteren: de gegradueerde komt tot persoonlijke leerpunten om verder te evolueren als professioneel agogisch werker en besteedt aandacht aan zelfzorg.
4. Levenslang leren: de gegradueerde verwerkt theoretische inzichten om zijn handelen kritisch te onderbouwen en stuurt bij.
5. Speels en creatief handelen: de gegradueerde gebruikt creatieve en humoristische invalshoeken.
6. Krachtgericht werken: de gegradueerde versterkt vanuit gelijkwaardigheid en verbondenheid de cliënt in zijn mogelijkheden en in zijn positie in de samenleving.
7. Ethisch handelen: de gegradueerde handelt vanuit erkenning van de waarden en normen van de doelgroep, zijn eigen referentiekader en in overeenstemming met de regelgeving.

Beroepsrollen

1. Doelgroepwerker: de gegradueerde handelt methodisch-agogisch in functie van het welzijn van de doelgroep.
2. Begeleider van het dagelijks leven: de gegradueerde organiseert en begeleidt aangepaste activiteiten in samenspraak met de cliënt en zijn netwerk in functie van zijn levenskwaliteit.
3. Samenwerker: de gegradueerde communiceert respectvol en werkt doelgericht samen met collega's, leidinggevenden en andere professionelen.
4. Ondersteuningsplanner: de gegradueerde draagt actief bij aan het vormgeven en implementeren van een ondersteuningsplan in samenspraak met cliënt en andere betrokkenen.
5. Netwerkondersteuner: de gegradueerde zet in op de verbinding van de cliënt met zijn omgeving. Hij ondersteunt, creëert of versterkt netwerken die voor de cliënt belangrijk zijn.
6. Belangenbehartiger: de gegradueerde signaleert knelpunten en doet suggesties ter verbetering van de werking van de organisatie (meso) en bewaakt mee de kwaliteit van de dienst- en hulpverlening voor elke cliënt (op microniveau).

Bijlage 3: Samenstelling van de commissie

De beoordeling is gebeurd door een commissie van deskundigen aangesteld en getraind door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Nina Spithost (*voorzitter*) Programmamanager associate degrees, NHL Stenden University of Applied Sciences.

Geert Verclyte (*commissielid*) Master orthopedagogiek met lerarenopleiding (KU Leuven), voormalig opleidingscoördinator graduaat Orthopedagogie, docent, praktijkbegeleider en kwaliteitsmedewerker aan de CVO Sociale School Heverlee HBO5.

Naomi De Baets (*commissielid*) Verantwoordelijke leefgroep, kinder- en jeugdpsychiatrie de Kaap, Karus.

Joni De Coster (*student-commissielid*) AP Hogeschool, graduaat Accounting & administration tweede jaar, studentenvertegenwoordiger.

De commissie werd bijgestaan door:

- **Daphne Carolus** (procescoördinator) Beleidsmedewerker NVAO.
- **Annelies Vrints** (extern secretaris).

Alle commissieleden hebben de deontologische code van de NVAO ondertekend.

Bijlage 4: Programma voor de dialoog met de opleiding

Donderdag 14 oktober 2021: overleg commissie ter voorbereiding van het toelichtingsgesprek met de opleiding (online)

Woensdag 20 oktober 2021: locatiebezoek aan de opleiding (ter plaatse in de Arteveldehogeschool Gent, campus Tinelstraat)

9.15 uur: voorbereidende vergadering NVAO-commissie

10.00 uur: toelichtingsgesprek met vertegenwoordigers van de opleiding

- Teamleider Graduaat Orthopedagogie
- Docent en praktijkbegeleider
- Docent, praktijkbegeleider en opdrachthouder werkveldcoördinatie
- Coördinator Onderwijsontwikkeling en Digitaal Leren (in afwezigheid van de teamleider Onderwijs)
- Coördinator Integrale Kwaliteitszorg
- Student Graduaat Orthopedagogie
- Algemeen directeur vzw De Maanwandelaars, vertegenwoordiger werkveld

11.30 uur: Nabespreking met de NVAO-commissie

Bijlage 5: Verantwoording

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het *“Beoordelingskader Toets Nieuwe Opleiding op maat van de eigen regie”* van juni 2020, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 27 november 2020.

Nadat de aanvraag ingediend door de instelling ontvankelijk werd verklaard, heeft de NVAO een commissie samengesteld; de opleiding (instelling) werd hierbij betrokken. Deze commissie werd goedgekeurd door het dagelijks bestuur van de NVAO. De instelling tekende geen bezwaar aan tegen de commissie.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan een voorbereidend overleg heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgesteld.

Tijdens de voorbereidende werkzaamheden heeft de commissie verder alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens de dialoog met de instelling en de opleiding voorbereid.

Aan de hand van NVAO's Waarderende Aanpak heeft de commissie zich tijdens de dialoog verder verdiept in de context van de opleiding en op basis daarvan een onderzoek gevoerd naar de potentiële kwaliteit van de opleiding.

Tijdens de afrondende werkzaamheden heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een holistisch oordeel. De commissie heeft dit eindoordeel in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van beoordelingsrapport. Eens alle commissieleden hadden ingestemd met de inhoud van het beoordelingsrapport, heeft de voorzitter van de commissie het beoordelingsrapport vastgesteld. Het door de voorzitter vastgestelde beoordelingsrapport werd aan de NVAO bezorgd.

Bijlage 6: Overzicht van het bestudeerde materiaal

Informatiedossier opleiding

- Aanvraagdossier Graduaat in de Orthopedagogische Begeleiding

Verplichte bijlagen bij het informatiedossier

- Bijlage 1: Administratieve gegevens van de instelling en opleiding
- Bijlage 2: De overeenkomstige opleiding(en) in het Vlaams hoger onderwijs of, indien die niet bestaan, de overeenkomstige opleidingsnaam in de buurlanden
- Bijlage 3: De domeinspecifieke leerresultaten
- Bijlage 4: Het leerresultatenkader met de opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR), de Arteveldebrede leerresultaten (ALR) en de leerresultatenmatrix volgens de EVA-structuur
- Bijlage 5: Oefening rond het bepalen niveau 5 op basis van de beroepskwalificaties (niveau 4 en 5) en de DLR (niveau 6)
- Bijlage 6: Overzicht van de contacten met het werkveld
- Bijlage 7: Het opleidingsconcept en de opleidingsvisie visueel voorgesteld
- Bijlage 8: Een schematisch overzicht van het volledige curriculum
- Bijlage 9: Een inhoudsbeschrijving van alle programmaonderdelen van de eerste 60 studiepunten, met vermelding van de beoogde leerresultaten, onderwijs-/werkvorm(en), toetsvorm(en), studiemateriaal, aantal studiepunten (ECTS-fiches)
- Bijlage 10: Een beschrijving van de aanwezige competenties bij het personeel

Documenten beschikbaar gesteld tijdens de dialoog

- Praktijkgids

